

**Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Szaflarach**

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie**

na lata 2021 – 2024

Szaflary 2021 rok

Spis Treści:

I. Przemoc w rodzinie podstawy teoretyczne	4
II. Diagnoza Problemu Przemocy w Rodzinie	5
III. Zadania służb z zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	7
IV. Cele programu	13
V. Monitorowanie, sprawozdawczość i finansowanie programu	16

Wprowadzenie

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje, iż instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką państwa. Kobieta i mężczyzna mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka oraz osób dorosłych przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2020 r. poz. 218) definiuje przemoc w rodzinie, jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Celem strategicznym programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na : rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego następujące zadania:

1. Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców, w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
4. Tworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Szaflary ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2021 – 2024. W miarę potrzeb i sytuacji społecznych mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz 218 z późn. zm.)
2. Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.)
3. Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.)
4. Ustawę z dnia 26 października 1982. r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.)
5. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.)

I. Przemoc w rodzinie – postawy teoretyczne.

Definicja zawarta w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, określa przemoc jako jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodując szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołującym cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Definicja przemocy zawiera cztery podstawowe kryteria, na podstawie których, najczęściej rozpoznaje się przemoc w rodzinie są to:

- a) **Intencjonalność** – jest zamierzonym działaniem ukierunkowanym na ofiarę i ma na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie, zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu.
- b) **Dysproporcja sił** – brak równowagi sił w rodzinie – jedna osoba jest zdecydowanie silniejsza od pozostałych osób i mając tego świadomość wykorzystuje swoją przewagę.
- c) **Naruszenie godności i praw** – osoba stosująca przemoc narusza godność innych osób, poprzez np. poniżanie, wyśmiewanie, ośmieszanie.
- d) **Powodowanie cierpienia i szkód** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Rodzaje przemocy:

- 1) **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenia jej ciała, pogorszenie stanu zdrowia lub pozbawienia ją życia.
- 2) **Przemoc seksualna** – działanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
- 3) **Przemoc psychiczna** – zachowanie, którego celem jest umniejszenie poczucia własnej wartości ofiary od sprawcy, wzbudzanie w niej strachu.
- 4) **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.

Wskazane rodzaje przemocy mogą się przenikać, ale każda może też występować pojedynczo, osobno. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie często doświadczają kilku jej form jednocześnie. Przemoc w rodzinie najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Zazwyczaj, jeżeli ktoś raz zastosował przemoc wobec bliskich osób, może zastosować ją po raz kolejny. Osoby zajmujące się zawodowo przemocą w rodzinie obserwują, że przemoc powtarza się w charakterystycznym schemacie zwanym „cyklem przemocy”.

Wyróżnia się następujące fazy przemocy (opisane przez Lenora Walkera):

1. **Faza narastania napięcia** – początkiem cyklu jest wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe. Przyczyny mogą tkwić poza rodziną, zwykle są to mało istotne czynniki i drobne nieporozumienia. Pojawia się agresję.

2. **Faza ostrej agresji** – następuje ostry wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, nie zwraca uwagi na krzywdę innych. W tej fazie najczęściej ofiary przemocy decydują się na skorzystanie z pomocy czy na złożenie skargi.
3. **Faza miodowego miesiąca** – jest to faza diametralnej odmiany, skruchy i okazywania miłości. Sprawca przemocy próbuje załagodzić sytuację, przeprosza i obiecuje poprawę, przynosi prezenty, staje się uczynny i miły. Swoim zachowaniem czyni, że ofiara przemocy zaczyna wierzyć w obietnice i prawdziwość zachowania sprawcy, że teraz będzie inaczej, że to więcej się nie powtórzy. Często nawet czuje się szczęśliwa i zapomina o wyrządzonej krzywdzie. Sprawca przemocy nie jest w stanie długo grać tej roli – znowu narasta napięcie i wszystko zaczyna się powtarzać.

Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielenia im szczególnej pomocy, przy użyciu narzędzi i metod określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

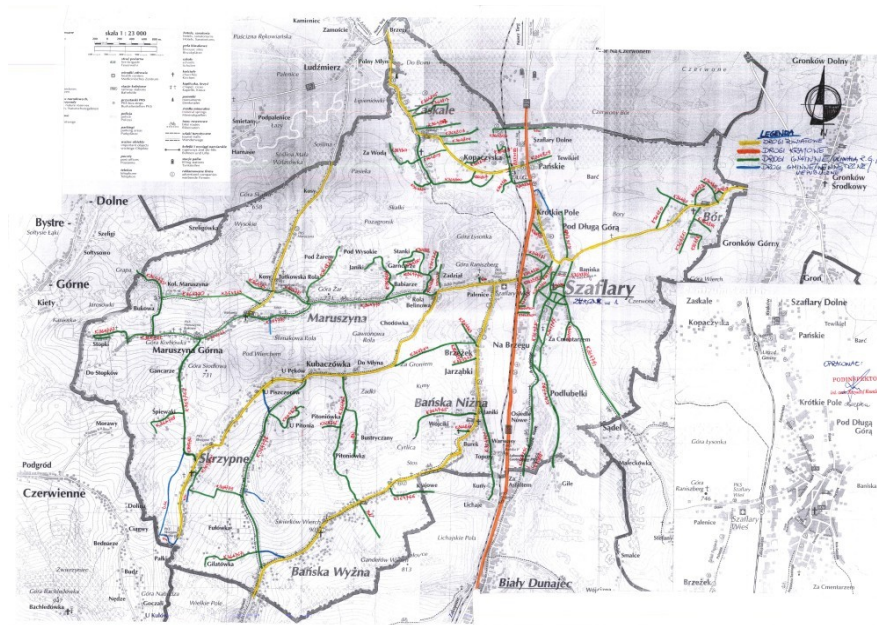
W celu zwalczania przemocy w rodzinie i udzielenia pomocy osobom dotkniętym przemocą, w celu podjęcia skutecznych działań, które mają zapobiegać ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, zjawisk powstałych na skutek przemocy w rodzinie został opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2024.

II. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych, działań niezbędne jest dokonanie analizy problemu przemocy w rodzinie na terenie Szaflar.

Diagnoza zjawiska przemocy w gminie Szaflary została przeprowadzona w oparciu o posiadane dane („Niebieskie Karty”, wywiady środowiskowe, sprawozdania, inna dokumentacja własna GOPS) i statystyki.

Gmina Szaflary jest gminą wiejską położoną w powiecie nowotarskim. Szaflary są gminą rolniczą, część mieszkańców zajmuje się również rękodzielnictwem oraz turystyką. W skład gminy wchodzi siedem sołectw: Bańska Nizna, Bańska Wyzna, Bór, Maruszyna, Skrzypne, Szaflary i Zaskale.

Tabela nr 1 Liczba i struktura wiekowa mieszkańców gminy Szaflary

Wiek	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
0-17	1233	1181	2414
18 - 64	3634	3510	7144
>64	622	874	1496
Razem	5489	5565	11054

Źródło : Sprawozdanie roczne OZPS za 2019.

Ujawnianie przypadków przemocy w rodzinie świadczy o poszerzaniu wiedzy na temat tego zjawiska. Ponadto każdy zgłoszony przypadek przemocy w rodzinie to odpowiedź społeczeństwa na brak przyzwolenia na to zjawisko, to świadomość, że przemoc w rodzinie jest przestępstwem.

Tabela Nr 2 „Niebieskie Karty” założone w okresie 2018-2020 i liczba osób pokrzywdzonych

	2018	2019	2020
Liczba założonych „Niebieskich Kart”	17	24	20
Razem - 61			
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej	45	35	37
Razem - 117			

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szaflarach

Z posiadanych danych wynika, że najwięcej procedur „Niebieska Karta” jako procedurę interwencji wobec przemocy w rodzinie, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy stosuje Policja oraz pomoc społeczna.

Tabela Nr 3 „Niebieskie Karty” sporządzone w 2020 roku.

Policja	GOPS	PCPR	Oświata	Służba zdrowia	Razem
17	3	0	0	0	20

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szaflarach

Ofiarami przemocy w rodzinie zgodnie z danymi ogólnopolskimi są najczęściej kobiety, które stanowią około 70% wszystkich osób doświadczających przemocy domowej oraz dzieci, które z kolei stanowią ok 35% ogólnej liczby osób doświadczających przemocy w rodzinie (dzieci do lat 13 stanowią około 20 %, a dzieci powyżej 13 r. ż. stanowią około 15 % osób doświadczających przemocy).

Tabela Nr 4 Podział sprawców przemocy, spowodowanej wpływem alkoholu.

	2018	2019	2020
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu	15	17	12
w tym			
Kobiety	0	0	0
Mężczyźni	15	17	12
Nieletni	0	0	0

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szaflarach

Wśród najczęściej występujących form przemocy wymienia się przemoc fizyczną i przemoc psychiczną. Przemocy fizycznej zawsze towarzyszy przemoc psychiczna, natomiast przemoc psychiczna może występować bez udziału przemocy fizycznej. Taka forma przemocy jest trudna do udowodnienia, gdyż nie widać bezpośrednio śladów molestowania psychicznego. Przemoc psychiczna określana jest najczęściej jako wywieranie wpływu na zachowanie, myśli i stan fizyczny osoby bez jej zgody. Do typowych form znęcania się psychicznego należą: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja.

III. Zadania służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

III. 1. Gmina.

Do zadań gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy.
- 2) Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
- 3) Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
- 4) Tworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych.

III.2. Pomoc społeczna.

Celem działania pomocy społecznej (zgodnie z ustawą o pomocy społecznej) jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Przemoc domowa jest przyczyną dysfunkcji rodziny, a także może być konsekwencją dysfunkcji o innym podłożu.

Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym, zajmują się pracownicy socjalni działający zgodnie z ustaloną rejonizacją.

W ramach swoich kompetencji i zadań pomoc społeczna:

- 1) Diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
- 2) Udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym informacji o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Udziela również informacji o formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, a także o możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
- 3) Organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeśli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
- 4) Zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
- 5) Prowadzi rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- 6) Wszczyňa procedurę „Niebieskiej Karty”.

III.3. Służba zdrowia.

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często temu towarzyszą poważne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zdrowia psychicznego.

Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielenia pierwszej pomocy obejmować następujące zadania:

- 1) umiejętność przeprowadzenia spokojnej rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania;
- 2) poinformowanie osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy;
- 3) wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała powstałych wskutek użycia siły psychicznej;
- 4) poinformowanie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji;
- 5) powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenia wykorzystywania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała)

Przedstawiciel ochrony zdrowia uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym, jak również zobowiązany jest do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty”.

III.4. Policja.

Do podstawowych zadań Policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi.

Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariusza policji zgodnie z obowiązującym prawem to:

- 1) Udzielenie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udzielenia pierwszej pomocy.
- 2) Organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
- 3) Podejmuje w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania.
- 4) Przeprowadza z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego.
- 5) Przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach nie cierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa.
- 6) Podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą.
- 7) Wszczywa procedurę „Niebieskiej Karty”.
- 8) Funkcjonariusz policji uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z Zespołem Interdyscyplinarnym.

III.5. Oświata

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog i psycholog szkolny ma możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka.

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 r. ż. jest ofiarą przemocy lub przestępstwa powinien podjąć następujące kroki:

- 1) Przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy, w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania godności.
- 2) Diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
- 3) Udziela kompleksowych informacji o możliwościach udzielenia pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
- 4) Organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
- 5) Udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcie rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych

- 6) przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
- 7) wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty”

III.6. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W sytuacji gdy aktem przemocy towarzyszy spożywanie alkoholu GKRPA podejmuje następujące działania:

- 1) Diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
- 2) Prowadzi rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- 3) Wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty”.

Przedstawiciele GKRPA są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

III.7. Zespół Interdyscyplinarny i Grupy Robocze.

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego lub Grupy Roboczej. Zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez:

- 1) Diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 2) Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku.
- 3) Inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie.
- 4) Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.
- 5) Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Do zadań grupy roboczej należy, w szczególności:

1. Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie.
2. Monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy.
3. Dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie, pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego o tym fakcie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin.

W przypadku wystąpienia w rodzinie znamion przemocy domowej, po wypełnieniu formularza „Niebieskiej Karty – część A” przez przedstawicieli jednego z powyższych podmiotów, Przewodniczący ZI powołuje w sprawie danej rodziny Grupę Roboczą, w której skład wchodzi również kuratorzy sądowi, oraz przedstawiciele innych podmiotów będących specjalistami w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grup Roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

W ramach swej działalności Zespół Interdyscyplinarny i Grupy Robocze wykonywały szereg obowiązków w stosunku do osób uwikłanych w problemy przemocy w rodzinie.

	2018	2019	2020
Liczba powołanych grup roboczych	17	24	20
Liczba posiedzeń grup roboczych	44	75	62

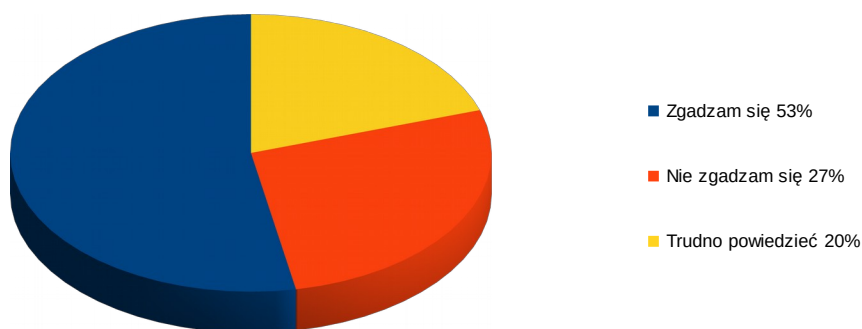
Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szaflarach

Rozpoznanie skali zjawiska, wyłącznie na podstawie danych statystycznych Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji czy innych instytucji zaangażowanych w rozwiązywanie problemu przemocy domowej nie daje pełnego zobrazowania skali zjawiska.

Często przemoc nie wychodzi poza próg domu. Osoby będące ofiarami przemocy nie szukają pomocy wśród instytucji z różnych powodów. Trzeba również mieć na uwadze, że ofiarami przemocy w rodzinie są dzieci, które z reguły nie potrafią same poprosić o pomoc, a które rozwijając się w atmosferze przemocy, nabywają negatywne wzorce zachowań i niejednokrotnie zostają sprawcami przemocy już jako rodzice.

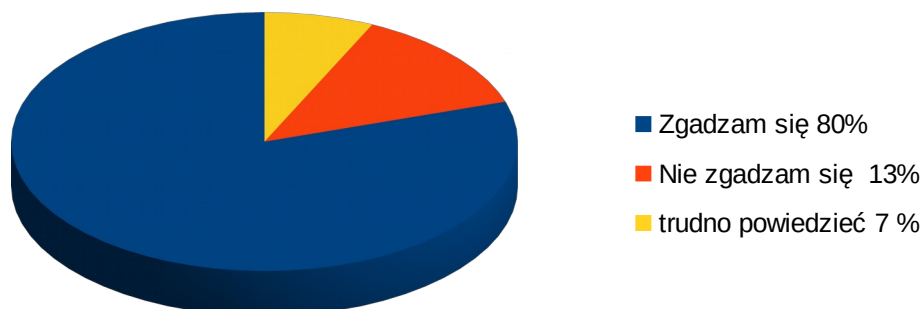
Celem zdiagnozowania zakresu przemocy w rodzinie oraz poziomu wiedzy o tym problemie przeprowadzono badania ankietowe skierowane do mieszkańców gminy Szaflary. W badaniu wzięło udział 30 osób.

Wykres nr 1 Czy zgadzasz się, że przyczyną przemocy jest alkohol?

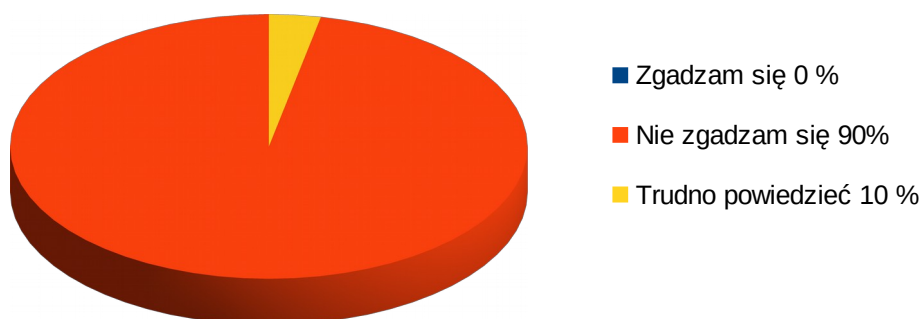
Jak widać z powyższego wykresu większość badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że najczęstszą przyczyną przemocy jest alkohol, tj. 53 % badanych. Z kolei 27 % badanych nie zgadza się z tym stwierdzeniem, a 20 % nie ma zdania na ten temat.

Wykres nr 2. Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że zjawisko przemocy w rodzinie dotyczy różnych rodzin, a nie tylko środowisk patologicznych i z tzw. „marginesu społecznego”?

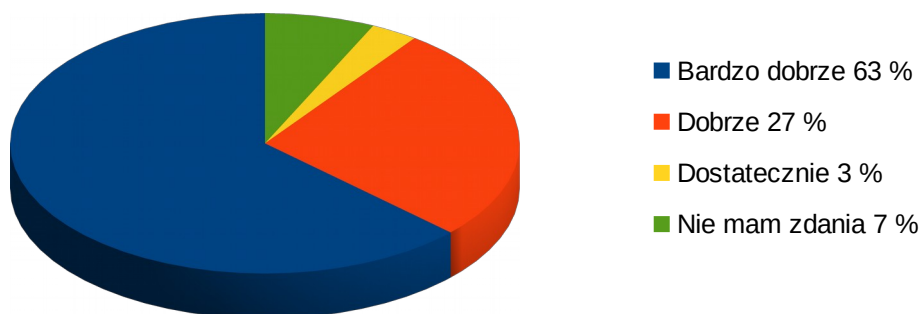
Zdaniem 80% badanych zjawisko przemocy w rodzinie dotyczy różnych rodzin, środowisk, natomiast 13% ankietowanych nie zgadza się z tym stwierdzeniem, i uważa, że przemoc dotyczy tylko środowisk patologicznych i z tzw. „marginesu społecznego”, natomiast 7% badanych nie ma zdania.

Wykres nr 3 Czy uważasz, że ofiarom przemocy w rodzinie nie warto pomagać, gdyż i tak wrócą do sprawcy?

Z powyższego wykresu wynika, że 90% badanych nie zgadza się z tą opinią. Z kolei żadna z badanych osób nie stwierdziła, że zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarom przemocy w rodzinie nie warto pomagać, ponieważ i tak wrócą do sprawcy, 10% osób nie ma zdania na ten temat.

Wykres nr 4 Jak oceniasz działania profilaktyczne podejmowane w gminie w związku z problemem przemocy w rodzinie?

Oceniając podejmowane w Gminie Szaflary działania profilaktyczne związane z problemem

przemocy w rodzinie łącznie 63% osób stwierdziło, że się one bardzo dobre, 27% osób oceniło je dobrze, 3 % dostatecznie a 7% osób nie miało zdania na ten temat. Odpowiadając na to pytanie, ankietowani oceniali ofertę pomocy świadczonej ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie.

IV Cele Programu

Cel Główny – Ograniczenie na terenie Gminy Szaflary zjawiska przemocy w rodzinie.

Celem głównym jest ograniczenie na terenie Gminy Szaflary zjawiska przemocy w rodzinie oraz zapobieganie jej powstawaniu.

Cel szczegółowy nr 1 – Koordynacja działań lokalnych podmiotów.

Działania:

Kontynuacja działalności funkcjonującego na terenie Gminy Szaflary, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w celu szybkiego i skutecznego podejmowania działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowania i realizacji działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb, poprzez zadania powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny Grup Roboczych.

a) Kompleksową pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy, przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy.

b) Wypracowanie procedur interwencji wobec ofiar i sprawców przemocy oraz opracowanie strategii postępowania.

c) Kierowanie ofiar i sprawców przemocy do specjalistów zajmujących się sprawami przemocowymi.

d) Monitorowanie rodzin, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy.

e) Zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”.

f) Gromadzenie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej.

g) Analiza wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pod kątem związku między nadużywaniem alkoholu a stosowaniem przemocy.

h) Występowanie z zawiadomieniami do prokuratora o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Podmioty realizujące działania:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szaflarach wraz z członkami Zespołu Interdyscyplinarnego w Szaflarach.

Wskaźniki:

- liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”
- liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty”
- liczba posiedzeń Grup Roboczych

Cel szczegółowy nr 2 – Systematyczna edukacja środowiska lokalnego w celu podniesienia społecznej świadomości i wrażliwości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania:

- Przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym.
- Ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy.
- Prowadzenie gablot informacyjnych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Szaflarach, oraz w placówkach opieki zdrowotnej.
- Rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy.
- Publikowanie na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szaflarach informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcie osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej.
- Rozpowszechnianie w środowisku lokalnym informacji o programach korekcyjno – edukacyjnych.

Podmioty realizujące działania:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szaflarach,
- Urząd Gminy Szaflary.

Wskaźniki:

- liczba sprawców przemocy objętych programem korekcyjno – edukacyjnym;
- liczba rozpowszechnionych plakatów, ulotek i broszur;
- liczba osób odwiedzających stronę internetową Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szaflarach.

Cel szczegółowy nr 3 – Zapewnienie pomocy osobom doświadczającym przemocy.

- Wsparcie specjalistów w formie porad przygotowanych do skutecznego zajmowania się tą problematyką.
- Kontynuowanie działalności specjalistycznego miejsca pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie.
- Wdrażanie procedury „Niebieska Karta”.
- Budowanie skutecznych form pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie.
- Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii dla osób doznających przemocy w rodzinie.

f) Nawiązywanie i utrwalanie współpracy z przedstawicielami poszczególnych służb i instytucji.

g) Monitorowanie prowadzonych programów.

Podmioty realizujące działania:

- Grupy Robocze powołane przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Szaflarach.
- Punkt Informacyjno – Konsultacyjny w Szaflarach.

Wskaźniki:

- liczba udzielonych informacji, porad i konsultacji;
- liczba założonych „Niebieskich Kart”;
- liczba i rodzaj form pomocy udzielonych ofiarom przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy nr 4 – Zapewnienie profesjonalnej pomocy sprawcom przemocy w rodzinie.

Działania:

- Motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy.
- Organizowanie grup wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc (sprawców i doznających przemocy) – w miarę potrzeb.
- Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku.

Podmioty realizujące działania:

- Grupy Robocze powołane przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Szaflarach

Wskaźniki:

- liczba osób biorących udział w programie korekcyjno – edukacyjnym
- liczba osób biorących udział w grupach wsparcia
- liczba osób biorących udział w szkoleniach, warsztatach i wykładach oraz innych działaniach edukacyjnych dotyczących przeciwdziałania przemocy

Cel szczegółowy nr 5 – Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Działania:

- Izolowanie sprawców przemocy.
- Prowadzenie rozmów z osobami nadużywającymi alkohol, stosującymi przemoc.
- Monitorowanie sytuacji rodzinnej, w której dochodzi do zjawiska przemocy.

Podmioty realizujące działania:

- Policja
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szaflarach
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Wskaźniki:

- liczba sprawców wobec których zastosowano izolację
- liczba osób skierowanych na konsultację z terapeutą leczenia uzależnień
- liczba przeprowadzonych monitoringów w rodzinach

Cel szczegółowy nr 6 – Ograniczenie występowania zachowań agresywnych wśród dzieci i młodzieży.

Działania:

- Realizacja programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zachowań agresywnych.
- Udział dzieci i młodzieży w zajęciach warsztatowych uczących zachowań nie przemocowych, spektakle profilaktyczne.
- Udział w profilaktycznych kampaniach społecznych i ogólnopolskich (np. zakup filmów i materiałów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży)

Podmioty realizujące działania:

- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szaflarach.

Wskaźniki:

- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zachowań agresywnych.
- liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach warsztatowych uczących zachowań nie przemocowych i spektaklach profilaktycznych
- liczba przeprowadzonych kampanii społecznych

V. Monitorowanie, sprawozdawczość i finansowanie Programu.

Program będzie podlegał ewaluacji w oparciu o dane zebrane przez Zespół Interdyscyplinarny w Szaflarach podczas monitoringu. Monitoring (zbieranie i analiza danych) będzie przeprowadzany raz do roku.

Sprawozdawczość w zakresie realizacji programu w ramach wszystkich elementów systemu będzie dokonywana co najmniej raz w roku.

Podstawowymi wskaźnikami służącymi do ewaluacji programu jest liczba „Niebieskich Kart”, ilość interwencji, udzielonych porad, konsultacji, ilość i rodzaj przeprowadzonych działań profilaktycznych i edukacyjnych.

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Szaflary, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.